

N:o 275.

Af herr **K. E. O. Kjellberg**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för personalen vid statens järnvägar m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition n:o 164 angående lönereglering för personalen vid statens järnvägar m. m. föreslås för vissa kvinnliga befattningshafvare aflöning och tjänstgöringsvillkor, som för dem innebära en afgjord försämring.

Kungl. Maj:ts förslag till aflöningsreglemente för befattningshafvare i styrelsen upptager nämligen med sju timmars arbetstid per dag såsom arfvode för kvinnlig bokhållare lägst 1,500 kronor jämte 600 kronor i ersättning för bostad och bränsle, högst 2,100 kronor jämte 650 kronor i ersättning för bostad och bränsle och såsom arfvode för kvinnlig kontorsskrifvare lägst 1,080 kronor jämte 400 kronor i ersättning för bostad och bränsle, högst 1,500 kronor jämte 400 kronor i ersättning för bostad och bränsle.

Då en kvinnlig kontorsskrifvare före 1897 års lönereglering erhöll ett maximiarfvode af 1,800 kronor för 6 timmars arbetsdag och dessutom ett extra arfvode af 336 kronor per år för ordinarie öfvertidsarbete samt numera för samma tjänstetid åtnjuter ett maximiarfvode af 1,500 kronor med 10 procents dyrtidstillägg och dessutom 278,88 kronor för å de största kontoren förekommande ordinarie öfvertidsarbete, har sålunda dessa befattningshafvares totalaflöning redan förut sänkts med 207,12 kronor per år och skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag ytterligare sänkas med 28,88 kronor.

Järnvägsstyrelsen har i sitt enhälligt afgifna utlåtande öfver kommitterades betänkande och förslag dels framhållit, att styrelsen anser de för kvinnliga kontorsskrifvare föreslagna minimi- och maximiaflönningarne för knappt tilltagna med hänsyn till nuvarande lefnadskostnader, då en kvinna i den ställning, hvarom här är fråga, måste betala lägst 85 högst 125 kronor för hel inackordering och sålunda efter erläggande

af pensionsafgifter samt krono- och kommunalutskylder ej har synnerligen mycket kvar för tillgodoseende af lefnadsbehofven i öfrigt, dels för dessa befattningshafvare föreslagit arfvodesbelopp af lägst 1,200 kronor och högst 1,800 kronor. Äfven ersättningsbeloppet för bostad och bränsle torde i Kungl. Maj:ts förslag vara för lågt beräknadt. Det är nämligen beräknadt efter ett rum och kök, och som det visat sig omöjligt få en sådan lägenhet med vedbrand för de i den kungl. propositionen föreslagna 400 kronor i en stadsdel, där en ensam, bildad kvinna kan bo, och hennes önskan att i ett eget hem kunna gifva en fristad åt en gammal mor eller oförsörjda syskon kan anses fullt berättigad, så torde hyresersättningen böra fastslås till lägst 400 kronor, högst 600 kronor för kvinnlig kontorsskrifvare å ort med högsta ersättning för bostad och bränsle, således en totalaflöning af lägst 1,600 högst 2,400 kronor.

I den kungl. propositionen har såsom stöd för de föreslagna beloppen framhållits, att motsvarande befattningshafvare inom telegrafstyrelsen föreslagits erhålla väsentligt lägre arfvoden. Emellertid lär det vid telegrafverket knappast finnas några befattningar, som fullt kunna jämföras med de kvinnliga kontorsskrifvarnes vid statens järnvägar. För de senare finnas nämligen vissa kompetensvillkor uppställda såsom afgangsbetyg från 8-klassigt läroverk, något som alls icke erfordras för att erhålla anställning såsom kvinnlig kontorsskrifvare i telegrafstyrelsen. Äfven torde det dessa befattningshafvare åliggande arbetet böra anses helt olika, då man betänker de ansträngande siffergranskningar, som förekomma vid de flesta af järnvägens kontor. Lönerogleringskommittén har ju ock i sitt utlåtande vidgått, att »de å styrelsens byråer och kontor anställda kvinnliga kontorsskrifvare utföra i stor utsträckning samma slags arbete som de manlige, d. v. s. verkligt kontorsarbetet».

I detta sammanhang torde det dock vara lämpligt påvisa den stora skillnad i arfvoden, som i den kungl. propositionen föreslagits mellan manliga och kvinnliga kontorsskrifvare, fastän de utföra samma slags arbete och åläggas samma kompetensvillkor.

En manlig kontorsskrifvares arfvode skulle enligt det kungl. förslaget utgå med lägst 1,500 kronor jämte 600 kronor i bostadsersättning, högst 2,700 kronor jämte 850 kronor i bostadsersättning, således en skillnad mellan manlig och kvinnlig befattningshafvare af i lägsta lönegraden 620 kronor och i den högsta 1,650 kronor, hvadan en manlig kontorsskrifvare i lägsta lönegraden skulle erhålla 200 kronor mer än hans kvinnliga kollega i högsta lönegraden.

Ännu ett skäl till en höjning af dessa kvinnliga befattningshafvares arfvoden är deras ringa utsikt till befordran. Järnvägsstyrelsen säger nämligen i sitt utlåtande, att »en kvinnlig kontorsskrifvares befordran till bokhållare endast i undantagsfall torde komma att äga rum» och finner »en höjning af de kvinnliga kontorsskrifvarnes aflöning fullt berättigad». Enligt senaste arfvodesstaten utgjorde antalet kvinnliga kontorsskrifvare 130 och af dessa hafva nu 7 befordrats till bokhållare.

För dessa kvinnliga bokhållare föreslås i den kungl. propositionen ett maximiarfvode af 2,100 kronor jämte 650 kronor i hyresersättning. Då 1906 års Riksdag bestämde dessa befattningshafvares maximilön till 2,400 kronor för 6 timmars arbetsdag, så torde med den föreslagna ökningen i arbetstid och då järnvägsstyrelsen förklarat dessa befattningar böra anses såsom särskilda förtroendeposter, de önskingar, som i en underdånig petition framburits af dem det gäller, väl kunna anses såsom fullt berättigade. Ett tillmötesgående af dessa önskingar skulle innebära en höjning i arfvoden för denna synnerligen fåtaliga grupp af kvinnliga statstjänare från de i den kungl. propositionen föreslagna till lägst 1,800 och högst 2,400 kronor jämte ersättning för bostad och bränsle med lägst 600 och högst 650 kronor.

På grund af det anförda får jag hemställa,

att Riksdagen ville, med ändring i hithörande delar af Kungl. Maj:ts proposition n:r 164 angående löneroglering för personalen vid statens järnvägar m. m., besluta, att kvinnlig bokhållare må erhålla arfvode af lägst 1,800 och högst 2,400 kronor jämte såsom ersättning för bostad och bränsle lägst 600 och högst 650 kronor och att kvinnlig kontorsskrifvare må erhålla arfvode af lägst 1,200 och högst 1,800 kronor jämte å ort med högsta ersättning för bostad och bränsle sådan ersättning med lägst 400 och högst 600 kronor.

Stockholm den 2 maj 1907.

Knut Kjellberg.

I motionen instämma:

Th. af Callerholm.

Karl Warburg.